

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2S/3/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8022200027
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8022200027.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a členov senátu JUDr. Mariana Hoffmanna, PhD. a doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD. v právnej veci žalobcu A. B., nar. X. decembra XXXX, trvale bytom C. XX, XXX XX C., proti žalovanému Centru právnej pomoci, Kancelária Prešov, so sídlom Masarykova 10 080 01 Prešov, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného zo dňa 15. decembra 2021 Číslo spisu: KaPO/20396/2021, ČRZ: 138600/2021 na základe podanej žaloby jednohlasne takto

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a**.

Náhradu trov konania účastníkom **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

I.

Priebeh administratívneho konania a obsah napadnutého rozhodnutia

Žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci zo dňa 02.11.2021 pre spísanie ústavnej sťažnosti a zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR pre porušenie základných práv a slobôd žiadateľa postupom súdneho exekútora D. E., resp. súdnej exekútorky D. F. vo veci vedenej na Okresnom súde v Prešove pod sp. zn.: 79Er/770/2012 vo veci vymoženie listiny 2 123,31 eur s príslušenstvom. Žalovaný citoval ustanovením § 3 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., ako aj poukázal na tú skutočnosť, že podľa zákona úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých podmienok a to, že sa nachádza v stave materiálnej núdze, že v prípade jeho sporu sa nejedná o zrejmú bezúspešnosť, že spor prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, ak ho je možné vyčíslieť v peniazoch. Zároveň s poukazom na ustanovenie § 8 citovaného zákona dôvodil ďalej žalovaný tým, že Centrum pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu prihliadalo na vyjadrenie žiadateľa v časti B1 a v jeho písomnom vyjadrení z 23.11.2021 a na písomné doklady:

rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn.: 19Cb/121/2018-119 z 23.05.2011,

uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 7Cob/64/2011-138 zo dňa 27.03.2012,

uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn.: 79Er/770/2012 zo dňa 12.11.2018.

Zo spisu centra číslo: KaPO/1062/2021 v obdobnej veci žiadateľa boli dňa 11.11.2021 zadovážené kópie dokladov:

rozhodnutie Centra č. spisu KaPO/1062/2021 zo dňa 14.04.2021,

ústavná sťažnosť žiadateľa zo dňa 06.03.2020 vo veci porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd oznámením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 41345/2019/141 zo dňa 23.12.2019, uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn.: 79Er/770/2012 zo dňa 07.03.2019, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 6CoE/18/2019-137 zo dňa 29.10.2019, oznámenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky zo dňa 23.12.2019. Zároveň žalovaný citoval príslušné ustanovenia článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 48 ods. 2, článku 127 Ústavy SR, ako aj ustanovenie §230 Civilného sporového poriadku a ustanovenia § 57 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov. Žalovaný ďalej citoval z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn.: III.ÚS 543/2013 z 05.11.2013: „Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať. (napr. I.ÚS 22/01, I.ÚS 77/02, I.ÚS 116/02).“ Podľa uznesenia ÚS SR sp. zn.: IV.ÚS 56/2019 z 31.01.2019: „Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnenú.“ Zároveň žalovaný poukázal aj na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn.: IV.ÚS 101/2019 z 05.11.2019.

Z predložených dokladov a vyjadrení žiadateľa vyplýva, že chce podať ústavnú sťažnosť pre porušenie článku 6 Dohovoru a článku 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré má spočívať v nepredložení návrhu na zastavení exekúcie č. Ex 6993/2012 pre neprijateľnú zmluvnú podmienku. Taktiež namieta nepreskúmateľnosť exekučného titulu, čo do jeho výroku, nakoľko žiadateľovi nie je jasné, či má uhradiť oprávnenému BL Management, s.r.o. sumu 2 123,31 eur s úrokom 29,99 % ročne, alebo sa má tento úrok vzťahovať na sumu 1 205,25 eur. K prieťahom má dochádzať odo dňa 04.10.2012, ako dňa vydania poverenia na vykonanie exekúcie, resp. odo dňa jeho obdržania 12.10.2012. Na Okresnom súde Prešov sa o predmetnej exekúcii vedie konanie pod sp. zn.: 79Er/770/2012 a zároveň chce žiadateľ ústavnou sťažnosťou sa domôcť finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 eur, ktoré považuje za primerané.

Centrum na základe zistených skutočností, predložených dokladov a vyjadrení žiadateľa konštatuje, že k tvrdeným prieťahom exekútora, ktorých sa mal dopustiť nepodaním návrhu súdu na zastavenie alebo čiastočné zastavenie exekúcie č. EX 6993/2012, resp. EX 2144/2019, podľa § 57 ods. 4 ExP, nemohlo dôjsť a to z dôvodu, že žiadateľ sám podal návrh na zastavenie tejto exekúcie, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté dňa 18.12.2019 uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 6CoE/18(2019-137 zo dňa 29.10.2019 o zamietnutí návrhu žiadateľa ako povinného na zastavenie exekúcie potvrdené. Ďalej poukázal žalovaný na možnosti súdneho exekútora podľa príslušných ustanovení Exekučného poriadku a ďalej argumentoval tým, že žiadateľ ako povinný namietal zastavenie exekúcie z dôvodu, že súd v pôvodnom konaní o zaplatenie pohľadávky z titulu spotrebiteľskej zmluvy údajne neprihliadol na neprijateľné zmluvné podmienky, o čom však exekučný súd rozhodol tak, že jeho návrh na zastavenie exekúcie zamietol, pričom nevzhliadol dôvod na zastavenie exekúcie zo žiadnej zo skutočností uvádzaných žiadateľom, čo je výslovne uvedené v bode 2 ods. 4 poslednej vety odôvodnenia uznesenia Okresného súdu Prešov sp. zn.: 79Er/770/2012 zo dňa 07.03.2019, ako aj v 14. bode odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu.

Tvrdenie, že exekučný titul je nepreskúmateľný, je neopodstatnené, pretože vo výroku jasne vyplýva, že žiadateľ má zaplatiť istinu 2 123,31 eur s príslušenstvom, ktoré okrem iného tvorí úrok z omeškania vo výške 29,99 % ročne zo sumy 1 205,25 eur, ktorá sa týmto úrokom začala úročiť dňa 14.07.2007 až do dňa splatenia celej pohľadávky. Ak mal žiadateľ pochybnosti o význame výroku, mohol sa obrátiť na Centrum, alebo ktoréhokoľvek advokáta a vec prekonzultovať s odborníkom. Jeho subjektívny pocit, že nie je nezrozumiteľné, resp. nepreskúmateľné, nezakladá objektívnu skutočnosť, že to tak naozaj je a že je to nezrozumiteľné pre všetkých ostatných ľudí.

Žiadateľ nepreukázal, že by trvali údajné prietahy v exekučnom konaní na strane súdneho exekútora D. G. E., resp. D. H. F. z dôvodu nepostupovania podľa § 57 ods. 4 ExP. Aj keby súdny exekútor podal návrh na zastavenie exekúcie z dôvodov, o ktoré nádej na zastavenie exekúcie žiadateľ opiera, vzhľadom na to, že súdy už o návrhu z rovnakých dôvodov, ktorý podal žiadateľ, právoplatne rozhodli. Prítom žiadny iný dôvod alebo nové skutkové okolnosti, ktoré by mohli mať vplyv na nové rozhodnutie o zastavení exekúcie žiadateľ neuviedol, je možné uzavrieť, že je vylúčené, aby žiadateľ uspel s ústavnou sťažnosťou pre prietahy v exekučnom konaní spočívajúce v nepodaní návrhu na zastavenie exekúcie č. EX 6993/2012, resp. EX 2144/2019, podľa § 57 ods. 4 ExP súdnym exekútorom a už vôbec nie je možné, aby uspel s dôvodom, že exekučný titul je nepreskúmateľný.

Ústavný súd v zmysle svojho vyššie citovaného uznesenia sp. zn.: IV.ÚS 101/2019 zo dňa 05.11.2019 nie je oprávnený posúdiť, či súdny exekútor mal alebo nemal podať návrh na zastavenie exekúcie, ani či dôvod na zastavenie exekúcie, ktorý žiadateľ uvádza (nepriemerané zmluvné podmienky) je skutočne dôvodom pre jej zastavenie, teda právo žiadateľa na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 6 Dohovoru nespočíva v tom, aby ústavný súd skúmal, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

Na základe vyššie uvedeného a skutočnosti, že vo veci, s ktorou sa žiadateľ na Centrum obrátil, nebola splnená podmienka, že spor nie je zrejme bezúspešný, čím žiadateľ nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc, má Centrum za to, že nie je nevyhnutne potrebné zaujať stanovisko k tomu, či žiadateľ spĺňa podmienku stavu materiálnej núdze a podmienku hodnoty sporu. Centrum sa tak ďalej nezaoberalo splnením ďalších dvoch podmienok, keďže by tak zbytočne zaťažovalo žiadateľa byrokratickým postupom. Zároveň by dochádzalo k nehospodárnemu nakladaniu s finančnými prostriedkami štátu.

Nesplnenie hoci len jednej z podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci má za následok negatívne rozhodnutie o nároku na poskytovanie právnej pomoci.

Centrum dalo žiadateľovi do pozornosti ustanovenie § 37 ods. 1 zákona o Ústavnom súde, v zmysle ktorého navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Žiadateľ teda môže pri podaní ústavnej žiadosti zároveň požiadať o ustanovenie právneho zástupcu priamo ústavný súd, ktorý zároveň vyhodnotí aj potencionálnu úspešnosť jeho podania.

II.

Žalobné dôvody

Žalobca v žalobe, ktorá bola doručená krajskému súdu 19.01.2022 sa domáha zrušenia rozhodnutia žalovaného a vrátenia veci na ďalšie konanie a priznania trov konania voči žalovanému. V žalobe žalobca podrobne popisuje obsah žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného, ktorý rozhodol na základe jeho žiadosti zo dňa 02.11.2021 a argumentuje ďalej v žalobe tým, že má za to, že rozhodnutie žalovaného je arbitrárne a vychádza z nesprávneho zistenia skutkového stavu, ktorý je v rozpore so Správnym poriadkom.

Cituje príslušné ustanovenie § 2 ods. 1, § 3, § 5 ods. 1, § 5 ods. 2 Exekučného poriadku, ako aj článok 7 ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a argumentuje tým, že medzi Slovenskou republikou prebrané záväzné akty z Európskeho spoločenstva a Európskej únie tiež patria Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993, ako Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/22/ES z 23. apríla 2009. Z vlastností právneho štátu, ktoré podmieňujú ochranu podľa článku 1 ods. 1 a 2 Ústavy SR možno odvodiť, že správnym úradným postupom orgánu verejnej moci zriadeným Slovenskou republikou môže byť iba taký postup, pri ktorom odmietne výklad práva porušujúci úpravu Európskeho spoločenstva, ktorým je SR viazaná a uplatní výklad, ktorým sa vnútroštátna právna úprava interpretuje a aplikuje tak, aby nedošlo k porušeniu práva ES/EÚ. Z uvedeného je podľa žalobcu nepochybne jasné a zrejme, že súdny exekútor v tomto žalobcovom prípade je povinný riadiť sa Ústavou SR a medzinárodnými zmluvami, ktoré majú prednosť pred zákonmi SR. Žalobca v žalobe ďalej poukazuje na Slovenskou republikou ratifikovanú medzinárodnú Smernicu Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorá má podľa žalobcu prednosť pred zákonom, ktorý nariaďuje exekútorovi vykonávať

exekúciu na základe súdom vydaného poverenia na vykonanie exekúcie. Prvoradou jeho povinnosťou je postupovať podľa uvedenej Smernice a následne je povinnosťou súdu zastaviť takúto exekúciu, keďže Slovenskou republikou ratifikovaná Smernica o nekalých podmienkach má prednosť pred všetkými zákonmi SR a Ústava SR hovorí, že správnym úradným postupom orgánu verejnej moci zriadenej Slovenskou republikou môže byť iba taký postup, pri ktorom odmietne výklad práva porušujúci úpravu Európskeho spoločenstva, ktorým je Slovenská republika viazaná.

K poznámke žalovaného, že žalobca môže sám podať ústavnú sťažnosť, žalobca uviedol, že je potrebné zaoberať sa témou, na čo máme v Slovenskej republike Centrá právnej pomoci, aký majú význam. Taktiež Centrom k uvedenému, že žalobca má možnosť sa poradiť s advokátom v Centre, alebo s hociktorým iným advokátom, tak je potrebné uviesť na pravú mieru, že Centrum neposkytuje až takú odbornú právnu pomoc, ako by sa vyžadovalo na štátnu inštitúciu. Žalobca je toho názoru, že od žalovaného, ktorý spadá pod štátnu správu, sa očakáva pomoc vo vysokej kvalite a v rozsiahlej viere, aby sa dalo konštatovať, že prostriedkami štátu nie je nakladané nehospodárne. Žalobca žiada na základe uvedeného, aby bolo vyhovené jeho žalobe.

III.

Vyjadrenie žalovaného k žalobe

K správnej žalobe sa písomným podaním zo dňa 11.02.2022 vyjadril žalovaný, pričom zotrval na skutkových a právnych okolnostiach uvedených v rozhodnutí a navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. V písomnom vyjadrení poukázal na čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu ČR sp. zn.: 3As/47/2005 zo dňa 22.02.2006 vydané v konaní o kasačnej sťažnosti, podľa ktorého Najvyšší správny súd pritom nie je povinný ani oprávnený sám vyhľadávať možné dôvody nezákonnosti rozhodnutí krajského súdu aplikovateľné aj v predmetnom prípade. Zároveň žalovaný namietal dôvodnosť a výšku trov konania vyčíslených žalobcom v uvedenej žalobe.

IV.

Replika žalobcu

K vyjadreniu žalovaného sa vyjadril žalobca podaním zo dňa 13.04.2022, pričom poukázal opätovne na celú genézu danej veci a uviedol, že sám nepodal ústavnú sťažnosť vo vzťahu k prieťahom v exekučnom konaní postupom u súdnych exekútorov D. E. a D. F..

V.

Záver správného súdu

Krajský súd ako správny súd vecne príslušný podľa § 10 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) a miestne príslušný podľa § 13 ods. 1 SSP preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, v rozsahu žalobných dôvodov v zmysle § 134 ods. 1 SSP, pričom sa oboznámil s obsahom administratívneho spisu žalovaného a na základe splnenia podmienok uvedených v §107 ods. 2 SSP vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania.

Podstatou konania v správnom súdnictve je preskúmať zákonnosť rozhodnutí postupov orgánov verejnej správy. Úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania,

či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

Podľa § 177 ods. 1 SSP správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci: a) v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len „vnútroštátne spory“), b) v cezhraničných sporoch v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach a v rodinnoprávných veciach, c) v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení a v týchto veciach aj v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, d) oznamovateľovi protispoločenskej činnosti v konaniach súvisiacich s podaním oznámenia okrem trestného konania a konania o správnom delikte, a e) osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu v konaniach súvisiacich s podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z. z. na účely tohto zákona je právnou pomocou poskytovanie právnych služieb osobe oprávnenej podľa tohto zákona v súvislosti s uplatňovaním jej práv, ktoré zahŕňajú najmä právne poradenstvo, pomoc pri mimosúdnych konaniach, vrátane sprostredkovania riešenia sporov formou mediácie, spisovanie podaní na súdy, zastupovanie v konaní pred súdmi a vykonávanie úkonov s tým súvisiacich a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak: a/ jej príjem nepresiahne 1,4 násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, b/ nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a c/ hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremiľčalo, a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi,

začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

Žalovaný nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. z toho dôvodu, že jeho ústavnú sťažnosť proti rozhodnutiam krajského súdu a najvyššieho súdu považoval za zrejme bezúspešnú. Vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu dospel žalovaný k záveru, že ústavná sťažnosť by bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená a vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu by bola ústavná sťažnosť odmietnutá ako podaná oneskorene, keďže lehota na jej podanie uplynula podľa žalovaného dňa 18.02.2020, teda ešte v čase pred podaním žiadosti žalovanému o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Správny súd v prvom rade poukazuje na to, že podľa ustálenej rozhodovacej praxe súdov pre záver o nenaplnení požiadavky podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. nestačí, že zrejmu bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola taká jednoznačná, že je zrejmá už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá sama o sebe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa označeného zákona. Treba mať na zreteli, že rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. môže mať za určitých okolností za následok ohrozenie, resp. obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného ústavou, preto je nanajvýš nutné brať do úvahy čl. 13 Ústavy tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom.

Aj zákonodarca v dôvodovej správe k zák. č. 327/2005 Z. z. uviedol, že pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliada len na formálne preskúmanie odôvodnenosti návrhu žiadateľa. Keďže by však nebolo žiadúce, aby zodpovedný orgán prejedikoval možný výsledok sporu z vecnej stránky a tým zasahoval do právomoci súdu, zamietnutie žiadosti o poskytnutie právnej pomoci z tohto dôvodu bude prijateľné iba v zrejmých prípadoch, napr. uplynutie prekluzívnej lehoty (rozsudok Najvyšší súd SR sp. zn. 7Sžo/55/2016 zo dňa 28. 03. 2018).

Z ustanovenia § 1 zákona č. 327/2005 Z. z. vyplýva jeho účel, a to vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a prispieť k predchádzaniu právnych sporov. Štát potom sám, resp. v prevažnej miere, znáša náklady za poskytnutie právnej pomoci znevýhodneným osobám. V takom prípade je viac ako vhodné stanoviť podmienky, za ktorých bude takáto forma právnej pomoci fyzickým osobám patriť, a to predovšetkým v snahe vylúčiť zneužívanie tejto právnej úpravy. Jednou z takýchto podmienok je skutočnosť, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu (§ 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z.). Samozrejme, nie je úlohou správneho orgánu prejedikovať výsledok konania vo veciach podľa § 3 zákona č. 327/2005 Z. z. z vecnej stránky.

Za plne opodstatnené však treba považovať oprávnenie správneho orgánu, aby skúmal, či v konkrétnom prípade nejde u žiadateľa o zneužitie práva, alebo napr. či už zo skutkových tvrdení žiadateľa (bez potreby vykonávať dokazovanie) nie je nepochybné, že jeho návrhu nemožno vyhovieť, napr. z dôvodu zániku práva uplynutím času alebo ak je v dôkaznej núdzi. Za obdobnú treba považovať i situáciu, ak žiadateľ vyvracia skutočnosti, ktoré už boli záväzne vyriešené v iných konaniach, alebo ak nemôže v súdnom konaní dosiahnuť úspech z procesných dôvodov, napr. z dôvodu včasného nepodania opravného prostriedku, resp. jeho neprípustnosti podľa procesných predpisov (rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 2Sžk/18/2020 z 15.12.2021).

Podľa názoru správneho súdu žalovaný v odôvodnení svojho rozhodnutia presne poukázal na svoje oprávnenia pri preskúvaní podmienky vylúčenia zrejmej bezúspešnosti sporu, nakoľko posudzoval jednak začiatok plynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu krajského súdu zo dňa 29.10.2019, ako aj plynutie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti žalovaným. Podľa jeho názoru posúdil uvedené podmienky v súlade so zákonom č. 327/2005 Z.z., konkrétne ustanovenie §8, podľa ktorého pri posudzovaní bezúspešnosti sporu Centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Pokiaľ žalovaný v rámci skúmania splnenia procesných podmienok pre podanie ústavnej sťažnosti posúdil uvedené podmienky a tieto vyhodnotil v tom zmysle, že vo veci, s ktorou sa žiadateľ sa na Centrum obrátil, nebola splnená podmienka, že spor nie je zrejme bezúspešný, čím žiadateľ nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc a teda Centrum má za to, že nie je nevyhnutne potrebné zaujať stanovisko k tomu, či žiadateľ spĺňa podmienku stavu materiálnej núdze a podmienku hodnoty sporu. Centrum sa tak ďalej nezaoberalo splnením všetkých troch podmienok, pričom ako uvádza ustanovenie zákona č. 327/2005 Z. z., stačí aj nesplnenie hoci len jednej z podmienok pre priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci, má za následok negatívne rozhodnutie o nároku na poskytovanie právnej pomoci. Centrum právnej pomoci správne dalo žiadateľovi do pozornosti obsah ustanovenia § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého mu prináleží právo požiadať pri podaní ústavnej sťažnosti, ktorú doposiaľ nepodal žalobca, zároveň o ustanovenie právneho zástupcu priamo ústavný súd, ktorý zároveň vyhodnotí potencionálnu úspešnosť jeho podania.

Podľa správneho súdu rozhodol žalovaný s poukazom na príslušné ustanovenia zákona č. 327/2005 Z. z. a dospel k záveru o zrejmej bezúspešnosti ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu krajského súdu a to z dôvodu uplynutia lehoty na jej podanie, preto svoj uvedený záver riadne odôvodnil, vysporiadal sa tak aj so znením citovanej časti § 124 Zákona o Ústavnom súde vo vzťahu ku ktorej už existuje aj stabilizovaná judikatúra Ústavného súdu a to uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn.: II.ÚS 596/2021-16 zo dňa 09.12.2021.

Z uvedenej judikatúry vyplýva, že moment uplynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo napadnuté mimoriadnym opravným prostriedkom posudzuje ústavný súd vždy v kontexte toho, či bol mimoriadny opravný prostriedok (v danom prípade dovolanie) uplatnený riadne. Pokiaľ teda žalovaný dospel k záveru, že podanie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu krajského súdu už neprichádza do úvahy pre uplynutie zákonnej dvojmesačnej lehoty, nebolo pre riadne odôvodnenie jeho rozhodnutia v tomto smere postačujúce iba strohé poukázanie na to, že rozhodnutie krajského súdu je konečné a dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti uplynula dňa 12.02.2020. Žalovaný sa mal vysporiadať aj s otázkou, prečo ani preukázané podanie mimoriadneho opravného prostriedku nemalo za následok plynutie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti až od oznámenia rozhodnutia o dovolaní žalobcu, ako to vyplýva z § 124 zákona o ústavnom súde, a teda prečo nie je možné v danom prípade uvažovať o uplynutí lehoty na podanie ústavnej sťažnosti až dňa 24.11.2021 (uznesenie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania bolo žalobcovi doručené dňa 24.09.2021). Rozhodnutie teda mal žalovaný odôvodniť tak, aby bez ďalších pochybností bolo z argumentácie v ňom uvedenej žalobcovi zjavné, že jeho žiadosti nemožno vyhovieť pre zrejmu bezúspešnosť ústavnej sťažnosti, keďže táto by vo vzťahu ku krajskému súdu bola odmietnutá ako oneskorene podaná.

Na základe uvedeného preto správny súd s poukazom na odôvodnenia rozhodnutia žalovaného, ktorý postupoval v zmysle ustanovenia § 47 SSP, vydal rozhodnutie na základe dostatočne zisteného skutkového stavu, z ktorého vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil, čím sa stalo preskúmateľné.

Napriek tomu, že pre zásadný záver správneho súdu o zákonnosti rozhodnutia žalovaného, postačuje aj doposiaľ uvedená argumentácia, správny súd považuje za potrebné vyjadriť sa obiter dictum aj k žalobnej námietke týkajúcej sa nesprávneho posúdenia uplynutia premlčacej lehoty na uplatnenie nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Na základe vyššie uvedených skutočností správny súd podľa § 190 SSP žalobu ako nedôvodnú zamietol.

O trovách konania súd rozhodol s prihliadnutím na ustanovenie § 167 ods. 1 SSP tak, že neúspešnému žalobcovi nepriznal voči žalovanému právo na náhradu trov konania a trov dôvodne vynaložených v tomto konaní, nakoľko nemal žalobca v konaní úspech.

Rozhodnutie prijal senát správneho súdu v pomere 3:0 hlasov (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorá musí byť podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 v spojení s § 444 ods. 1 Správneho súdneho poriadku)..

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“), návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno zmeniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podanie sťažovateľa musia byť spísané advokátom.